

**TRANSGENDER
IN HET ONDERWIJS**

**HOE JE GENDERDIVERSITEIT VERWELKOMT OP
DE UNIVERSITEIT, HET HBO EN HET MBO.**

Diversiteit is al jaren een thema in het onderwijs. Maar er is daarbij niet altijd voldoende aandacht voor genderdiversiteit, dat wil zeggen de verschillende manieren waarop studenten hun geslacht beleven en uiten. Daarbij gaat het niet alleen over mannen en vrouwen, maar ook over transgender mannen en vrouwen, én transgender personen die zich niet alleen man of vrouw voelen. Op elke universiteit, mbo of hbo vind je wel transgender studenten. Dat zijn er vaak tientallen, en soms honderden.

Een transgender student kan tegen diverse problemen aanlopen: van kennisgebrek en vooroordelen bij docenten en medestudenten tot oude gegevens in de studentenadministratie en ernstige studievertraging. De meeste onderwijsinstellingen kunnen wel wat extra kennis gebruiken om de studietijd van deze studenten in betere banen te leiden. Want als transgender student hoef je er niet alleen voor te staan. Daarom heeft Transgender Netwerk Nederland deze folder ontwikkeld. Hierin wordt de basis gelegd voor een transgendervriendelijke onderwijsinstelling.

Deze folder richt zich op iedereen in een onderwijsinstelling die betrokken is bij de prestaties en het welzijn van transgender studenten, op deze studenten zelf, hun studiegenoten en op medezeggenschapsraden. Ben je zelf student? Dan weet je met deze folder wat er op jouw mbo, hbo of universiteit nog kan verbeteren. Schakel daarvoor om te beginnen een vertrouwenspersoon in. Ben je vertrouwenspersoon of docent? Dan heb je hier alle informatie op een rijtje om transgender studenten zich thuis te laten voelen op hun opleiding of school. Het verwelkomen van genderdiversiteit is na het lezen van de ervaringen, tips en handreikingen in deze folder de gewoonste zaak.

"Mensen voelen zich ongemakkelijk, raken in de war of voelen zich zelfs bedreigd doordat ik mij ergens middenin het genderspectrum begeef. Op een gegeven moment voelde ik mij daardoor niet meer veilig op de universiteit en ben ik met mijn studie gestopt." Carol

EN, WAT IS JOUW RECEPT?

Bepaal en omcirkel je positie op de schaal van ieder ingrediënt. Je mag op iedere schaal zoveel cirkels zetten als je wilt. Er zijn onelbaar veel variaties mogelijk. Stel je eens voor hoeveel verschillende recepten er zijn!

SEKSE

transseksueel
 MTF* → interseks lijf ← FTM*
 vrouwelijk ————— mannelijk

GENDER IDENTITEIT

gender queer
 <—> gender neutraal <—> man
 vrouw —————

EXPRESSIE

vrouwelijk ————— androgyn ————— mannelijk

AANTREKKINGSKRACHT TOT:

LICHAM
 mannelijk ————— vrouwelijk

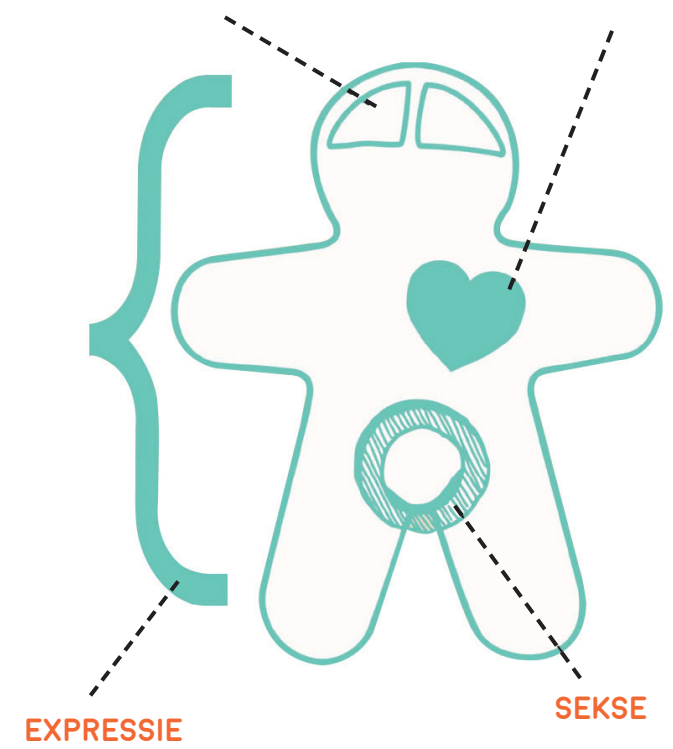
EXPRESSIE
 mannelijk ————— vrouwelijk

GENDERDIVERSITEIT

Transgender personen zijn heel divers. Een mooie manier om inzicht te krijgen in genderdiversiteit is The Genderbread Kit.

GENDER IDENTITEIT

AANTREKKINGSKRACHT

De bovenstaande Genderbread Cookie en de receptkaarten hiernaast zijn onderdeel van The Genderbread Kit. Deze workshop van twee lesuren gaat over seksuele en genderdiversiteit. Deelnemers aan de workshop maken kennis met de diversiteit die er in sekse, genderidentiteit, genderexpressie en aantrekkingskracht is. Is er op jouw school of instelling behoefte aan meer kennis over genderdiversiteit? Neem dan contact op met The Genderbread Kit: <http://thegenderbreadkit.com/contact>

CIJFERS

AANTALLEN

Het aantal transgender studenten in Nederland is lastig in te schatten. Sommige transgender personen gaan een medisch traject in, anderen kiezen enkel voor een sociale rolwisseling. Bekend is dat transgender personen die een medische transitie doen, daar gemiddeld rond hun dertigste levensjaar mee starten. We weten niet of dit veel verschilt met de leeftijd waarop de sociale rolwisseling begint. Sommigen zijn hier tijdens hun studietijd al mee bezig, anderen zullen hun gevoelde genderidentiteit pas op latere leeftijd (durven) uiten. Daarom is het moeilijk te achterhalen hoeveel transgender studenten er precies zijn. Op grond van onderzoek door het Kennisinstituut Rutgers is het wel mogelijk om een schatting te maken.

Niveau	Aantal transgender studenten
universitair	1000 à 5000
hbo	1700 à 9000
mbo	2000 à 9500

Landelijke aantallen op onderwijsniveau

In de praktijk betekent dit dat bijvoorbeeld aan de Christelijke Hogeschool Ede 10 tot 48 transgender personen studeren. De gemiddelde mbo-school kan maar liefst 140 transgender leerlingen hebben. En op de Universiteit Utrecht staan mogelijk wel 600 transgender studenten ingeschreven.

ACCEPTATIE

Nergens anders in Europa zijn transgender personen zo open over hun genderidentiteit als in Nederland. Dat de helft van de Nederlanders transgender personen accepteert, draagt hieraan bij. Al staat daar tegenover dat één op de tien Nederlanders negatief reageert op transgender personen en zelfs één op de vier vindt dat er iets mis is met trans personen die zich man noch vrouw voelen. Negatieve reacties, discriminatie en geweld zijn het gevolg.

 25%
van de trans personen is
beledigd in het OV.

 32%
van de trans personen is
beledigd bij het uitgaan.

 25%
van de trans personen krijgt
negatieve reacties op school
of werk.

 15%
van de trans personen
heeft geweld ervaren
bij het uitgaan.

 18%
van de trans personen voelt zich
gediscrimineerd door personeel op
school of universiteit

Bronnen:

Kuyper, L (Rutgers), *Transgenders in Nederland*, 2012
SCP, *Worden wie je bent*, 2012
FRA, *Being Trans in the EU*, 2014
TNN, *'Veilig, zolang niemand het merkt'*, 2015
SCP, *LHBT-monitor 2016*, 2016

WOORDENLIJST

GENDERIDENTITEIT

De bij ieder mens diepgevoelde persoonlijke overtuiging te behoren tot een bepaald geslacht. Dat kan man óf vrouw zijn, zowel man als vrouw, of geen van beide.

GENDEREXPRESSIE

De manier waarop iemand uiting geeft aan het bij de geboorte vastgelegde geslacht of aan de eigen genderidentiteit. Dit is zichtbaar in gedrag, kleding, spraak, haardracht en lichaamskenmerken.

TRANSGENDER OF TRANS*

Een paraplueterm voor mensen bij wie de genderidentiteit en/of -expressie anders is dan het geslacht dat bij hun geboorte werd genoteerd. Deze term omvat een veelheid aan genderdiverse mensen, waaronder transgender mannen, transgender vrouwen, crossdressers en vele anderen die zich niet (enkel) identificeren als man of vrouw.

GENDERNON-CONFORMITEIT

Gedrag en/of genderexpressie die niet overeenkomen met de normen van mannelijkheid en vrouwelijkheid.

GENDERQUEER

In sommige subculturen heeft queer (of genderqueer) betrekking op mensen die zich man noch vrouw voelen, zichzelf als genderloos beschouwen, zich met meerdere genders identificeren, en/of politiek stelling nemen tegen de indeling van de mensheid in enkel mannen en vrouwen.

TRANSITIE

Het sociale, mentale en/of lichamelijke proces dat een transgender persoon doormaakt om te kunnen leven in het gewenste geslacht dat overeenkomt met de genderidentiteit. Dit kan onder andere bestaan uit het kiezen van een nieuwe naam, het dragen van kleding die past bij je genderidentiteit en het beginnen met een hormoonbehandeling die je lichaam vermannelijkt of vervrouwelijkt.

NON-BINAIR

Een ander woord voor de genderidentiteit en/of -expressie van transgender personen die zich niet enkel mannelijk of vrouwelijk voelen en/of uiten.

"De inschrijving voor mijn nieuwe opleiding ging gelukkig zonder problemen. Dat ik mijn naam en geslacht officieel al heb gewijzigd maakt wel een verschil"

Austèja

MAAK KENNIS MET DE ERVARINGEN

Wat transgender studenten meemaken tijdens hun studie kan erg verschillen. Er zijn trans personen die tijdens hun studietijd pas de ruimte voelen hun genderidentiteit te ontdekken. Dan loop je met veel vragen en misschien wel schaamte rond. Er zijn ook trans jongeren die in de puberteit hun transitie zijn gestart. Vaak weet de gemiddelde medestudent dan niet van die achtergrond af. Het is toch anders om het met iedereen te delen of alleen met een vertrouwenspersoon en de administratie.

Een coming-out is een héél persoonlijk besluit. Je moet zelf afwegen of het wel veilig kan, of je de mensen in je omgeving voldoende vertrouwt. Gaan mensen positief reageren of krijg je negatieve reacties? Sommige transjongeren willen (nog) niet open zijn over hun genderidentiteit. Zit jij als student nog met deze vragen? Praat dan met iemand die je vertrouwt en bij wie je je veilig voelt.

Bevestigd worden in je genderidentiteit is voor iedereen belangrijk. Wanneer je het gevoel hebt niet helemaal jezelf te kunnen zijn, heeft dat gevolgen voor je emoties. Het kan dat iedereen je ziet als jongen, terwijl jij je niet zo voelt. Misschien was het tijdens de puberteit veiliger om je gevoelens te verbergen, maar nu je wat ouder en zelfstandiger bent wil je met dat verbergen stoppen. Of je hebt simpelweg de kracht niet meer om jezelf zo weg te cijferen. Dan heb je niet alleen de vraag hoe je die transitie aanpakt, maar ook hoe iedereen op zo'n grote omschakeling zal reageren. Dan heb je veel aandacht voor jezelf nodig, terwijl je omgeving ook veel aandacht van jou vraagt.

Besef als vertrouwenspersoon dat transgender studenten niet inééns besluiten transgender te zijn. Er gaat een lang proces vooraf aan een transitie en er kan een lang proces op volgen. Elk stadium in dat proces kent andere uitdagingen. De ervaringen van transgender studenten spreken voor zich.

CONCENTRATIE

"Door de vele gendervragen en frustraties heb ik vaak moeite om me goed te concentreren, waardoor ik opdrachten niet op tijd afkrijg of slecht kan leren voor tentamens."

Het onderzoeken van je genderidentiteit of bezig zijn met je transitie kan de nodige onrust geven in het hoofd van transgender studenten. Er kunnen ook buiten de opleiding zaken spelen die transgender studenten afleiden van de studie. Gebrek aan acceptatie door familie is bijvoorbeeld zo'n belangrijke kwestie. Als transgender student kan dat je concentratie negatief beïnvloeden.

VEILIGHEID

"Mensen kunnen erg onbeschofte vragen stellen, maar dit komt mijns inziens vooral voort uit onwetendheid. Probeer het van je af te laten glijden en, als je er zin in hebt, probeer ze uit te leggen waarom een vraag verkeerd overkomt. Bij aanhoudende domheid is minzaam glimlachen en negeren een goede oplossing."

Wanneer je als transgender student een opleiding volgt waar medestudenten en docenten jouw genderidentiteit niet begrijpen, kan dat vervelende gevolgen hebben. Dat geldt vooral wanneer onbegrip tot uitsluiting en pesterijen leidt. Transgender studenten die zich niet welkom en veilig voelen zullen hun studie eerder afbreken.

PRAKTIJK

"Naar de wc gaan is altijd vervelend, omdat ik nog niet naar de mannen-wc durf, maar ik bij de vrouwen-wc soms bliken krijg en me er zelf niet prettig bij voel."

"Mijn oude naam komt op een of andere manier steeds op het scherm van de schoolcomputers... Ik heb meerdere malen gevraagd om een oplossing. (...) Nu kan ik niet meer in alle rust, zonder steeds om te kijken, mijn werk doen. Dit stoort mij in mijn concentratie."

Overall waar het gegeven van je geslacht ertoe doet kunnen praktische problemen opduiken voor transgender studenten. Denk aan toiletten, die hebben meestal een afbeelding van een mannetje of vrouwtje op de deur staan. Je naam geeft ook je geslacht weg. Als je die (nog) niet officieel kan wijzigen blijf je daar met presentielijsten, tentamens en diploma's tegenaan lopen. Dat veroorzaakt stress en ongemak.

IN BEHANDELING

"Iedereen ging er automatisch van uit dat met de start van de hormoonbehandeling 'alles' opgelost was. Ik zat inderdaad een stuk beter in mijn vel, maar de bijwerkingen (vermoeidheid, spierkrampen en concentratieproblemen) gingen me niet in de koude kleren zitten..."

Behalve allerlei afspraken met specialisten kan de medische transitie ook het ongemak over het eigen lichaam vergroten. Vooral wanneer je van jongs af aan gevoelens over je lichaam hebt weggestopt. Misschien ben je gestopt met het verbergen van die gevoelens, maar je lichaam voelt niet van de een op de andere dag helemaal eigen. Doordat een medische transitie twee tot vier jaar in beslag kan nemen zal het ongemak dus niet in één keer verholpen zijn. De belasting van een medische transitie is daarom niet alleen groot vanwege afspraken en operaties, maar ook doordat het psychisch veel los kan maken.

HANDVATTEN VOOR EEN TRANSVRIENDELIJKE ONDERWIJSINSTELLING

Wat maakt een onderwijsinstelling transgendervriendelijk? De volgende vijf punten geven daar antwoord op. Ga er als instelling proactief mee aan de slag en wacht niet tot transgender studenten zelf tegen problemen aanlopen.

1. TRAIN VERTROUWENSPERSONEN

Zorg dat onder anderen studentenpsychologen, studieadviseurs en studentendecanen getraind worden in het herkennen van de worsteling met genderidentiteitsvragen bij studenten. Ontwikkel alertheid op verminderde concentratie en moeite met studeren bij transgender studenten.

2. RESPECTEER IEMANDS GENDERIDENTITEIT EN -EXPRESSIE

- Bejegen trans studenten met de gekozen voornaamwoorden en naam.
- Spreek over hen met de naam en voornaamwoorden die hun voorkeur hebben.
- Zorg ervoor dat wijziging van gegevens overal consequent wordt doorgevoerd.
- Licht al het personeel voor over bejegening van transgender studenten.
- Wees respectvol in de wijze waarop transgender studenten deelnemen aan fysieke activiteiten (bijvoorbeeld bij studies als geneeskunde en fysiotherapie) zodat ongemak met het lichaam niet wordt opgezocht. Bespreek ook alternatieven wanneer de transgender student dat wenst.

3. REGEL PRAKTISCHE ZAKEN

- Vergemakkelijk wijziging van gegevens als geslacht en voornaam. Officiële identiteitsgegevens zijn slechts van belang in de communicatie met de overheid en op het diploma.
- Registreer de gewenste aanspreekvorm van mensen, dus gebruik niet automatisch meneer of mevrouw.
- Regel in elk gebouw voldoende genderneutrale toiletten.
- Regel individuele genderneutrale kleedruimtes in sportfaciliteiten.
- Maak kledingvoorschriften (indien aanwezig binnen een opleiding) genderneutraal.

4. WAARBORG DE PRIVACY VAN TRANSGENDER STUDENTEN

Benoem in privacyrichtlijnen of klachtenregelingen dat geslacht een privacygevoelig gegeven is. Dat geeft studenten meer eigen zeggenschap over de aanwezigheid van dit gegeven op onder andere presentielijsten. Het beschermt de student tegen ongewenste bekendmaking van het (geregistreerde) geslacht.

5. MAAK EXPLICIET DAT HET NIET IS TOEGESTAAN OM TRANSGENDER PERSONEN TE DISCRIMINEREN

Zorg ervoor dat discriminatie op grond van genderidentiteit en/of -expressie expliciet als ongewenst en verboden wordt benoemd in:

- non-discriminatiecodes
- regelingen ongewenst gedrag
- regelingen vertrouwenspersoon
- huisregels

Maak bovendien in visiedocumenten van de instelling helder dat genderdiversiteit gerespecteerd wordt en bijdraagt aan een stimulerende en respectvolle leeromgeving voor studenten.

HOE BEJEGEN JE TRANSGENDER STUDENTEN?

- Respecteer de genderidentiteit en -expressie van de student.
- Vraag naar de voornaamwoorden die de student op zichzelf van toepassing vindt. Vraag ernaar wanneer je bang bent de fout in te gaan of wanneer de student er nog niets over heeft gezegd.
Voor non-binaire transgender personen zijn de voornaamwoorden hen/hen/hun of die/hen/hun een optie ter vervanging wanneer zij de binaire voornaamwoorden hij/hem/zijn en zij/haar/haar niet op prijs stellen.
- Vraag niet naar de genitaliën van een transgender student.
- Informeer niet ongevraagd naar welke operaties iemand heeft of wil ondergaan.
- Wil je anderen uitleg geven over hoe het voor een bepaalde student is om transgender te zijn? Informeer dan bij die student zelf hoe deze dat voor zich ziet en onder welke omstandigheden de student het gepast vindt.
- Is er een dringende aanleiding om het bij geboorte toegewezen geslacht, de geboortenaam of informatie over medische behandelingen te delen met derden? Vraag dan toestemming van de student zelf voordat je deze informatie gaat delen.
- Vermijd bij gesprekken over de student termen en frases als:
'omgebouwd'
'geboren in het verkeerde lichaam'
'geboren als man' of 'geboren als vrouw'
Deze frases worden als beledigend ervaren.
- Wees terughoudend met medische terminologie, zoals genderdysfoor en transseksueel. Dit zijn specifieke medische diagnoses die nodig zijn om toegang te krijgen tot transgenderzorg. Buiten de medische context kun je beter spreken van een transgender persoon.

"Het maakt niet uit in welk vakje je wel of niet past.
Jij volgt je eigen pad op weg naar het positieve" Sky

HOE KAN JE ZE HELPEN?

INFORMEER DE TRANS STUDENT OVER...

- de mogelijkheden om persoonsgegevens zoals naam, geslacht en e-mailadres aan te passen in de studentenadministratie, en de eventuele beperkingen hierop.
- de gevolgen van de vermelding van het niet gewenste geslacht op het diploma (ongewenst 'outen' in de toekomst), en over de manier waarop dat achteraf nog gewijzigd kan worden.
- de aanwezige mogelijkheden voor het gebruik van toilet en kleedruimtes waarbij de student op zijn/haar/hun gemak is.
- de omgang met afwezigheid wegens medische afspraken.
- studieregelingen die beschikbaar zijn in geval van studieovertraging.
- begeleiding of coaching binnen of buiten de instelling, zoals de specifiek op trans personen gerichte coaching via TNN en Stichting GenderTalent.
- transgenderorganisaties en zelfhulpgroepen, LHBT-organisaties en -netwerken, lokaal en nationaal.

ONDERSTEUN DE COMING-OUT

Er kan sprake zijn van een coming-out wanneer een transgender student tijdens de studie de sociale transitie start. Bied ondersteuning aan in dit proces. Zo weet de student dat deze er niet alleen voor staat.

Waaruit kan die ondersteuning bestaan?

- Bovenstaande informatie geven aan de student (zoals deze folder).
- De wijze van coming-out voorbespreken, zoals: welke communicatievormen en kanalen zijn er, en hoe kunnen die ingezet worden?
- Docenten informeren (per mail of tijdens een overleg), na instemming van de student.
- Voorlichtingen voor docenten en medestudenten bespreken met de betrokken studenten docenten of vakgroep.
- Erop toezien dat de student zelf de regie houdt in het coming-outproces.
- Beschikbaar zijn voor vragen en klachten die zich voordoen tijdens de coming-out.

"Aan wie vertel je het wel/ niet? Als ik straks een hoop hormonen ga krijgen, dan zullen de veranderingen zeker merkbaar zijn."

VRAAG HOE HET GAAT

Wees het aanspreekpunt voor de transgender student wanneer praktische zaken nog niet geregeld zijn en de student op discriminatie/pesterijen stuit. Vraag vooral actief hoe het gaat en herhaal de mogelijkheid voor ondersteuning en begeleiding wanneer zich problemen voordoen.

Universiteit Leiden

GOED VOORBEELD

De Universiteit Leiden is een goed voorbeeld van een onderwijsinstelling die proactief aan de slag is gegaan met genderdiversiteit. Het Diversity Office heeft bijvoorbeeld de folder 'Respect: Supporting trans students at Leiden University' uitgebracht. Deze Engelstalige folder geeft vertrouwenspersonen en diversity officers een richtlijn voor transgenderemancipatie op de universiteit vanuit een academisch perspectief. Universiteit Leiden is in 2016 ook een experiment begonnen met genderneutrale toiletten.

HEB JE ZELF NOG VRAGEN?

Het kan dat je na het lezen van deze folder nog vragen hebt. Veel informatie over transgenderthematiek vind je online.

Transgender Info – www.transgenderinfo.nl

De TNN-website voor transgender personen en hun omgeving staat boordevol informatie, ervaringsverhalen, nieuws, een landelijke agenda en links naar alle lokale transgenderinitiatieven.

Patiëntenorganisatie Transvisie – www.transvisie.nl

Wil je weten hoe de transgenderzorg in Nederland is geregeld en waar je terecht kan voor bijvoorbeeld psychische begeleiding? Kijk dan op de website van Transvisie of bel naar 020 - 205 09 14.

Trans United – www.trans-united.org

Ben je zelf bicultureel en transgender? Dan kan je bij Trans United terecht voor contact met andere biculturele trans personen, leuke bijeenkomsten en een luisterend oor.

Transvisie Zorg (PsyQ) – www.transvisiezorg.nl

De landelijke GGZ-organisatie voor mensen met genderidentiteitsvragen en hun omgeving.

The Genderbread Kit – www.thegenderbreadkit.com

Dit is een educatief lesprogramma van twee lessen dat gender- en seksuele diversiteit op een speelse en interactieve manier bespreekbaar maakt. De workshop is te boeken voor themadagen rondom diversiteit of voor losse boekingen in de klas.

Sense.info – www.sense.info/ontdek-je-lichaam/transgender

Informatie over liefde, lijf en seks voor transgender jongeren en de jongeren op wie ze verliefd zijn of worden.

Niet alleen anders – www.nietalleenanders.nl

Website waar je overzichtelijke lokale activiteiten kan vinden van tal van LHBT-initiatieven die zich (onder anderen) op jongeren richten.

Iedereen is anders – www.iedereenisanders.nl

Website met tips en informatie gericht op LHBT-jongeren die steun zoeken.

Gay Straight Alliance – www.gaystraightalliance.nl

Een groep leerlingen en docenten (middelbaar onderwijs en mbo) die willen dat hun school veilig is voor iedereen. Of je nu homo, hetero, lesbo, bi, transgender of in dubio bent. Op de website vind je informatie over hoe je een GSA start en wat je als GSA kan ondernemen om de school veilig te maken voor iedereen.

WAT DOET TNN?

Transgender Netwerk Nederland is de landelijke belangenorganisatie voor de transgendergemeenschap. TNN streeft naar een genderdiverse samenleving, stimuleert de transgenderemancipatie en bestrijdt discriminatie. Dit doet TNN enerzijds door het verstrekken van informatie en het geven van voorlichting over transgenderthematiek. Anderzijds richt TNN zich op politiek en media door het agenderen van transgenderbelangen. Op die manier vergroot TNN de kennis over transgender personen, maakt hun belangen maatschappelijk zichtbaar en brengt het de transgenderemancipatie op de politieke agenda.

Op het gebied van voorgezet onderwijs:

- TNN biedt samen met Stichting GenderTalent gratis coachingstrajecten aan (afstuderende) studenten.
- TNN biedt sensitiviteitstrainingen aan voor het personeel van onderwijsinstellingen.
- TNN verzamelt en rapporteert meldingen van discriminatie.
- TNN gaat het gesprek aan met onderwijsinstellingen over genderdiversiteit.

Voor transgender werknemers en hun werkgevers heeft TNN de folder 'Transgender op de werkvloer' ontwikkeld. Download de folder via www.transgendernetwerk.nl/publicaties/transgender-op-de-werkvloer.

Heb je vragen? Bezoek onze website of neem contact met ons op.

 www.transgendernetwerk.nl

 020 205 09 15

 info@transgendernetwerk.nl

Tekst: Sophie Schers & Elise van Alphen

Grafisch ontwerp: Jay van Caam

Fotografie: Prins de Vos

Redactie: Nora Uitterlinden